

EVROPSKÁ
KOMISE

V Bruselu dne 17.9.2020
COM(2020) 575 final

**SDĚLENÍ KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, EVROPSKÉ RADĚ, RADĚ,
EVROPSKÉ CENTRÁLNÍ BANCE, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A
SOCIÁLNÍMU VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ INVESTIČNÍ BANCE**

Roční strategie pro udržitelný růst 2021

I. Úvod

Pandemie COVID-19 uvrhla svět do náhlé a hluboké recese. Navzdory silné, koordinované a inovativní reakci na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU přetrvává mnoho nejistot, zejména pokud jde o dobu trvání této krize a její přesný dopad na naše životy a ekonomiky. Musíme chránit evropské občany, jejich zdraví a pracovní místa a zároveň zajistit spravedlnost, odolnost a makroekonomickou stabilitu v celé Unii. Pandemie zasáhla všechny členské státy, ale rozsah dopadu, jakož i tempo a síla oživení se budou v jednotlivých regionech výrazně lišit.

Podle jarní hospodářské prognózy 2020 se ekonomika eurozóny v roce 2020 zpomalí o 8,7 % a v roce 2021 pak poroste o 6,1 %, přičemž ekonomika EU v roce 2020 poklesne o 8,3 %, načež v roce 2021 vzroste o 5,8 %¹. Zaměstnanost ve druhém čtvrtletí rovněž poklesla více než kdy jindy, i když mnohem méně, než byl pokles hrubého domácího produktu, což bylo dáno nebývalou podporou, která byla v členských státech a v EU zavedena prostřednictvím nového nástroje SURE², a umožněním bezprecedentní flexibility při využívání fondů politiky soudržnosti v rámci investiční iniciativy pro reakci na koronavirus³. Hospodářský výhled zásadně závisí na vývoji pandemie a omezeních hospodářské činnosti přijatých k jejímu zastavení. Pro oživení bude mít zásadní význam politická podpora na vnitrostátní úrovni a na úrovni EU. V této souvislosti jsou vyhlídky v oblasti růstu a zaměstnanosti pozitivně stimulovány na základě dohody Evropské rady o příštím víceletém finančním rámci a dohody „Next Generation EU“, již bylo dosaženo dne 21. července 2020. Tuto přelomovou dohodu musíme nyní na úrovni Unie i členských států co nejlépe využít.

Reakce Unie měla rozhodující význam. Nyní probíhají jednání mezi Evropským parlamentem a Radou o příštím víceletém finančním rámci a novém nástroji Next Generation EU s cílem urychleně dokončit práci na všech právních aktech. Tyto práce musí být provedeny do 1. ledna 2021, aby mohly být programy zahájeny včas. Klíčem k rychlému a udržitelnému oživení je plné využití kapacity rozpočtu EU. Klíčový význam má skutečnost, že jakmile Rada přijme rozhodnutí o vlastních zdrojích, musí být toto rozhodnutí schváleno všemi členskými státy v souladu s jejich příslušnými ústavními předpisy, a to ještě před tím, než bude moci Komise začít poskytovat peníze získané na trzích na financování programů nástroje Next Generation EU. Rychlé zavedení nástroje Next Generation EU tak zásadně závisí na tomto včasném schválení.

Facilita na podporu oživení a odolnosti bude jedním z hlavních nástrojů oživení, přičemž v prvních klíčových letech oživení poskytne úvěry a granty předsunuté finanční podpory v nebývalé výši 672,5 miliardy EUR. Členské státy zahrnou do svých plánů na podporu oživení a odolnosti své vnitrostátní programy reforem a investic vypracované v souladu s cíli politiky EU zaměřenými na ekologickou a digitální transformaci. Facilita podpoří úsilí členských států o účinné posílení jejich sociální a ekonomické odolnosti, a tedy růstový potenciál jejich ekonomik a vytváření pracovních míst, čímž dojde rovněž k podpoře cílů EU.

¹ Evropská hospodářská prognóza (léto 2020), *European Economy – Institutional Paper*, 132 (červenec)

² Nařízení Rady (EU) 2020/672 o zřízení evropského nástroje pro dočasnou podporu na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci (SURE) v důsledku rozšíření onemocnění COVID-19 Finanční pomoc ve výši 100 miliard EUR ve formě půjček, které mají být poskytnuty členským státům, které o ni požádají.

³ CRII a CRII+, nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2020/460 ze dne 30. března 2020 a (EU) 2020/558 ze dne 23. dubna 2020.

Facilita na podporu oživení a odolnosti je symbolem odhodlání EU řešit své výzvy společným přístupem. Klíčem k nastartování oživení, jakož i zajištění spravedlivé hospodářské soutěže a zabránění narušení přeshraničních hodnotových řetězců a volného pohybu pracovníků a zboží, je zachování fungování jednotného trhu. Tím se podpoří sbližování životní úrovně směrem nahoru a zabrání narušení hospodářských podmínek. Účinné provádění nástroje Next Generation EU může do roku 2024 přinést 2 % dodatečného hrubého domácího produktu a vytvořit 2 miliony pracovních míst, mimo jiné urychlením ekologické a digitální transformace⁴. Odhaduje se, že časem se díky tomuto dodatečnému růstu bude nástroj na podporu oživení a odolnosti samofinancovat, a to prostřednictvím dodatečné činnosti a dodatečných daňových příjmů vytvořených pro členské státy a EU.

Tato politická opatření EU musí být zavedena co nejrychleji. I když dohoda o balíčku opatření na podporu oživení pomáhá odstranit nejistotu, pro podporu oživení má zásadní význam účinná realizace v nadcházejících letech. Bezprostřední prioritou je, aby Unie spolupracovala s členskými státy s cílem zajistit rozhodující pokrok při sestavování správných reformních a investičních priorit v souladu s evropskými cíli, jakož i jejich účinné provádění.

II. Facilita na podporu oživení a odolnosti: plnění cíle EU v oblasti konkurenceschopné udržitelnosti

Facilita na podporu oživení a odolnosti je zakotven v cíli EU, jenž spočívá v dosažení konkurenceschopné udržitelnosti a soudržnosti prostřednictvím nové strategie růstu, Zelené dohody pro Evropu. Přejít k udržitelnému hospodářskému modelu podporujícímu začlenění, který umožňují digitální a čisté technologie, by mohl Evropě zajistit vůdčí postavení na poli transformace. Nástroj na podporu oživení a odolnosti by se neměl odchylovat od programu před pandemií COVID-19, ale měl by urychlovat opatření k řešení již existujících výzev a zároveň by se měl vyhnout jakýmkoli novým komplikacím souvisejícím s krizí. Základními zásadami plánů členských států na podporu oživení a odolnosti by měly zůstat čtyři rozměry environmentální udržitelnosti, produktivity, spravedlnosti a makroekonomické stability stanovené v roční strategii udržitelného růstu 2020. Tyto priority jsou jádrem evropského semestru a zajišťují, aby nová agenda růstu pracovala co nejvíce ve prospěch lidí a planety.

Konkurenceschopná udržitelnost a odolnost jsou dvě strany téže mince, na což poukázala krize COVID-19. Odolností se rozumí nejen schopnost odolávat výzvám a řešit je, ale rovněž projít transformací udržitelným, spravedlivým a demokratickým způsobem⁵. Méně odolné země EU a méně odolnější odvětví se potýkaly s krizí hůře a reagovaly na ni obtížněji. Bez odpovídající reakce to bude mít vliv na jejich hospodářské a sociální výsledky v nadcházejících letech a desetiletích. Rozdíly v odolnosti na celém území EU mají rovněž vliv na sociální, hospodářskou a územní soudržnost, jakož i na soudržnost eurozóny a účinnost jednotné měnové politiky. Poskytnutím rozsáhlé finanční podpory na veřejné investice a reformy a posílením soudržnosti a konvergence zvýší facilita na podporu oživení a odolnosti odolnost ekonomik členských států a připraví je lépe na budoucnost. Rovněž je třeba posílit odolnost některých kritických dodavatelských řetězců, zejména v odvětvích, která jsou nejvíce vystavena vnějším otřesům.

⁴ COM(2020) 456 final

⁵ Sdělení Komise Evropskému parlamentu a Radě Zpráva o strategickém výhledu 2020 - Mapování cesty k odolnější Evropě.

Facilita na podporu oživení a odolnosti pomůže napravit škody způsobené krizí a připravit lepší budoucnost pro příští generace. Současná vyšší zadluženost představuje nyní okamžitý prostředek k řešení výzev, jimž budou čelit budoucí generace. Rozsáhlé investice, které jsou k nastartování ekonomiky zapotřebí, musí těmto ekonomikám ulevit od zátěže, kterou na svých bedrech nesou, a ne ji ještě zvyšovat. Z tohoto důvodu musí facilita na podporu oživení a odolnosti vést k vytvoření udržitelnější, odolnější a spravedlivější Evropy pro příští generaci v souladu s cíli OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

Řešení klimatické a environmentální krize je určující výzvou naší doby a představuje příležitost k oživení našich ekonomik udržitelným způsobem. K zachování zdraví, prosperity a dobrých životních podmínek lidí v Evropě a na celém světě jsou potřebná naléhavá a trvalá opatření ze strany všech aktérů ve společnosti. Zelená dohoda pro Evropu je naším politickým závazkem a naší reakcí na tuto výzvu. Je rovněž strategií růstu Evropy, jejímž cílem je přeměnit EU ve spravedlivou a prosperující společnost s konkurenceschopným hospodářstvím účinně využívajícím zdroje. Hospodářská reakce na krizi COVID-19 nabízí jedinečnou příležitost k urychlení ekologické transformace. Překonání této krize bude vyžadovat rozsáhlé investice a významné reformy, které facilita EU na podporu oživení a odolnosti široce podpoří. Dosažení ekologické transformace vyžaduje reformy, které nasměrují veřejné a soukromé investice do opatření v oblasti klimatu a životního prostředí, a hluboké transformace našich jednotlivých politik. Kromě nápravy krátkodobých škod způsobených krizí proto naše nástroje na podporu oživení musí nasměrovat hospodářství na správnou cestu k dlouhodobému udržitelnému růstu a zaměstnanosti, přičemž cílem je dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality a oddělit hospodářský růst od využívání zdrojů. To nabízí klíčovou příležitost k modernizaci tradičních průmyslových modelů a k investicím do inovativních zelených technologií a do udržitelnější a digitální infrastruktury, čímž se urychlí přechod k udržitelnější, odolnější a inkluzivnější Evropě. Vzhledem k tomu, že soukromá spotřeba představuje více než polovinu hrubého domácího produktu EU, bude klíčovým faktorem této transformace podpora udržitelnějších spotřebních návyků.

Digitální transformace je klíčová pro posílení sociální a hospodářské odolnosti EU a členských států, jejich potenciálu udržitelného růstu a vytváření pracovních míst. Pandemie COVID-19 urychlila trendy směřující k digitální transformaci: Členské státy přijaly opatření na posílení digitální infrastruktury, poskytly on-line vzdělávání či podpořily malé a střední podniky v jejich úsilí o digitalizaci. Krize však rovněž poukázala na nedostatky a odhalila slabá místa. Rozdíly v oblasti digitalizace ekonomik a společností přetrvávají. Zbývající překážky a nerovný přístup k infrastruktuře nadále zpomalují pokrok a v řadě klíčových digitálních schopností nebo služeb je Evropa i nadále ve velké míře závislá na jiných regionech. Využití vědeckých a technologických odborných znalostí Evropy a rozvoj transformační a progresivní strategie výzkumu, inovací a šíření výsledků jsou jediným způsobem, jak zajistit růst produktivity a konkurenceschopnost Evropy, a tím zachovat její technologickou suverenitu, což je klíčový aspekt její otevřené strategické autonomie.

Pandemie COVID-19 poukázala na naléhavou nutnost zabývat se dlouhodobými výzvami, které ovlivňují spravedlnost ve společnosti. Patří sem připravenost a odolnost vnitrostátních systémů zdravotní péče a sociální ochrany, jakož i rovný přístup k cenově dostupným a kvalitním systémům zdravotní péče, systémům dlouhodobé péče a péče o děti, demografická změna, globalizace nebo digitální a ekologické transformace. Výzvy, které je třeba řešit, mohou zahrnovat oblasti, jako je zaměstnanost, dovednosti, zdraví, vzdělávání,

zejména s cílem řešit rostoucí nerovnosti a podporovat ty, kteří byli krizí nejvíce zasaženi, jako je mladá generace, ženy a zranitelné skupiny. Pandemie COVID-19 rovněž ukázala, že je třeba vytvořit spravedlivější a udržitelnější podnikatelské prostředí a přehodnotit pracovní podmínky v mnoha odvětvích. Prodloužení opatření omezujících volný pohyb osob posílilo on-line služby a elektronický obchod, což je trend, který bude pravděpodobně pokračovat. V on-line prostředí v současné době však dominuje několik velkých hráčů, kteří mají rostoucí tržní sílu a pohyblivé základy daně, což někdy narušuje schopnost menších evropských podniků zahájit a rozšířit činnost na celém jednotném trhu. Zvláštní pozornost by měla být věnována podpoře odvětví, která hrají klíčovou úlohu pro naše demokracie, zejména odvětví sdělovacích prostředků, kde by podpora měla být poskytována způsobem, který respektuje a prosazuje svobodu a pluralitu sdělovacích prostředků. Je rovněž třeba podporovat regiony, průmyslová odvětví a pracovníky nejvíce postižené ekologickou transformací a zmírnit socioekonomické dopady transformace. To je nezbytné k zajištění rovných a spravedlivých příležitostí pro lidi a podniky.

Od finanční a hospodářské krize v roce 2008 je hospodářská a měnová unie mnohem odolnější vůči krizím, ale objevují se nové výzvy v oblasti makroekonomické stability. Krize COVID-19 se od finanční krize v roce 2008 velmi liší; má přímé negativní dopady na hospodářskou činnost a potenciální následky na makroekonomickou stabilitu, jejichž řešení vyžaduje rychlá a rozhodná opatření. Hrozí, že stávající nerovnováhy se zhorší, přičemž se objevují nové. Bezprostřední prioritou je tedy podpora odolného oživení. Bude zapotřebí průběžného monitorování a ostražitosti a členské státy by měly řešit vznikající nerovnováhy prostřednictvím reformy, které zvyšují ekonomickou a sociální odolnost. Facilita na podporu oživení a odolnosti poskytne prostředky na pomoc členským státům při řešení hospodářských a sociálních problémů, s nimiž se potýkají. Členské státy by měly v roce 2021 nadále řádně využívat fiskální flexibilitu na podporu ekonomiky. Veřejné finance budou hrát roli při poskytování pobídek pro udržitelný růst podporující začlenění, zajištění hospodářské stability a schopnosti podporovat poptávku a poskytovat pomoc v době nouze. Pandemie COVID-19 vyvíjí značný tlak na hospodářskou činnost, což má negativními dopady na veřejný a soukromý dluh. Pokud to hospodářské podmínky dovolí, nastane čas provádět fiskální politiky zaměřené na dosažení obezřetných střednědobých fiskálních pozic a zároveň na podporu investic, souběžné transformace a sociálního začlenění.

Konkurenceschopná udržitelnost vyžaduje otevřenost a silný jednotný trh. K zaručení úspěšného provádění facility na podporu oživení a odolnosti, je nezbytná účast soukromých zúčastněných stran a investorů. Veřejné finanční prostředky by neměly nahrazovat ani vytlačovat soukromé investory, ale v případě potřeby by měly doplňovat a směřovat soukromé investice, tj. být nasazeny v okamžicích, kdy v důsledku systémových nebo tržních selhání či škod způsobených pandemií COVID-19 a následnou hospodářskou krizí není možné, aby se trh sám zotavil a aby bylo dosaženo politických cílů. K posílení inovací a urychlení oživení jsou potřebné rovné podmínky.

III. Hlavní zásady, na nichž jsou založeny plány na podporu oživení a odolnosti: stanovení priorit pro členské státy

Evropský semestr poskytuje zavedený rámec pro koordinaci hospodářských politik a politik zaměstnanosti, který má Unii a členským státům pomoci při řešení výzev spojených s oživením a souběžnou transformací. Plány členských států na podporu oživení a odolnosti by měly účinně řešit politické výzvy stanovené v doporučeních pro jednotlivé země přijatých Radou. Naším společným zájmem bude řešit reformní a investiční potřeby současně; aby se dosáhlo vzájemně posilujícího účinku, musí se tyto dvě složky doplňovat.

Plány na podporu oživení a odolnosti budou muset odrážet příslušné výzvy jednotlivých zemí a být v souladu s prioritami EU. Patří sem doporučení pro jednotlivé země, která byla členským státům adresována v posledních letech, a zejména v rámci cyklů evropského semestru 2019 a 2020. Při převádění těchto doporučení do konkrétních reforem a investic by se členské státy měly zaměřit na výzvy a priority, které budou mít co nejtrvalejší dopad a posílí růstový potenciál, vytváření pracovních míst, systémy zdravotní péče a hospodářskou a sociální odolnost a regionální soudržnost členských států. Reformy a investice budou muset zároveň respektovat zásadu „neškodit“, přičemž budou v co největší možné míře vycházet z nařízení o taxonomii EU⁶.

Ekologická transformace

Všechny vnitrostátní plány na podporu oživení a odolnosti se budou muset výrazně zaměřit jak na reformy, tak na investice podporující ekologickou transformaci. Za účelem dodržení závazku Evropské rady, aby jak v případě víceletého finančního rámce, tak v případě nástroje Next Generation EU dosáhla míra začleňování problematiky klimatu 30 %, musí každý plán na podporu oživení a odolnosti zahrnovat alespoň 37 % výdajů spojených s klimatem.

Evropa směřuje k dosažení klimatické neutrality do roku 2050 a hodlá výrazně zvýšit své ambice v oblasti snižování emisí skleníkových plynů pro rok 2030. V zájmu dosažení ambice v oblasti klimatu snížit do roku 2030 emise o 55 % pod úroveň roku 1990 by členské státy měly předložit reformy a investice na podporu ekologické transformace v oblasti energetiky, dopravy, dekarbonizace odvětví, oběhového hospodářství, hospodaření s vodou a biologické rozmanitosti. To je rovněž v souladu s klíčovými oblastmi investic stanovenými v rámci evropského semestru. Členské státy by přitom měly vycházet ze svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu, v nichž vymezí své vnitrostátní příspěvky ke společným cílům v oblasti klimatu a energetiky na úrovni EU a nastíní reformy a investice, které mají v úmyslu provést v období 2021–2030, tak aby se je podařilo splnit. V říjnu letošního roku předloží Komise individuální posouzení vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu každého členského státu, které členským státům poskytnou důležité pokyny, z nichž budou moci vycházet při přípravě svých plánů na podporu oživení a odolnosti.

Členské státy by měly urychlit snižování emisí prostřednictvím rychlého zavádění obnovitelné energie a vodíku a posílených opatření v oblasti energetické účinnosti

⁶Nařízení (EU) 2020/852

budov. V rámci svých plánů na podporu oživení a odolnosti by se členské státy měly zaměřit na nejvýspější a nejnovativnější projekty s cílem urychlit zavádění energie z obnovitelných zdrojů. Programy renovace budov budou mít zásadní význam pro podporu hospodářského oživení, a to prostřednictvím vytváření pracovních míst ve stavebnictví, úspor nákladů na energii, zdravějších životních podmínek a snižování energetické chudoby. Komise bude podporovat různé snahy o zlepšení renovace budov s cílem alespoň zdvojnásobit roční míru renovace stávajícího fondu budov, zejména prostřednictvím iniciativy „renovační vlna“. Tyto investice by měly být doprovázeny nezbytnými regulačními reformami, které takové investice umožní a učiní je udržitelnými.

Oživení mohou rovněž výrazně podpořit investice do udržitelné mobility. Opatření zaměřená na dopravu mohou přinést významné snížení emisí skleníkových plynů a zlepšení kvality ovzduší a zároveň podpořit růst produktivity. Při navrhování svých vnitrostátních plánů na podporu oživení a odolnosti by členské státy měly zvážit taková opatření, jako jsou investice do veřejné dopravy a infrastruktury, která podporují přechod k udržitelnější a inteligentnější mobilitě, včetně plně propojených a účinných evropských multimodálních sítí, jakož i modernizaci transevropských dopravních sítí pro osobní a nákladní dopravu. Pro dosažení tohoto cíle jsou rovněž klíčové reformy a investice zaměřené na zvýšení poptávky po vozidlech s nulovými a nízkými emisemi a urychlení zavádění dobíjecí a čerpací infrastruktury. To by mělo být doplněno investicemi do nízkouhlíkových energetických technologií a hodnotových řetězců, včetně vodíku nebo baterií, a do udržitelné energetické infrastruktury. Pro doplnění tohoto trendu bude obzvláště důležité reformovat environmentální pobídky prostřednictvím zdanění motorových vozidel a paliv. Strategie Komise pro udržitelnou a inteligentní mobilitu, která má být přijata před koncem roku 2020, se bude dále zabývat příležitostmi v odvětví dopravy.

Členské státy by rovněž měly přijmout opatření na podporu rozvinutějšího oběhového hospodářství, zlepšení environmentální infrastruktury a na ochranu a obnovu biologické rozmanitosti. Oběhové hospodářství vytváří místní udržitelná pracovní místa prostřednictvím předcházení vzniku odpadů a jejich opětovného použití, oprav, repasování a recyklace. Zvyšuje odolnost a otevřenou strategickou autonomii EU tím, že rozvíjí inovativní obchodní modely využívající digitální technologie s cílem posílit účinné využívání zdrojů a druhotných surovin. Zkvalitnění environmentální infrastruktury, zejména v oblasti nakládání s odpady a hospodaření s vodou a snižování znečištění chrání zdraví a dobré životní podmínky občanů před riziky a dopady souvisejícími se životním prostředím. Ochrana a obnova biologické rozmanitosti a přírodních ekosystémů a zajištění udržitelných potravinových systémů je klíčem ke zvýšení propadu uhlíku, posílení odolnosti a předcházení vzniku a šíření budoucích nákaz. Tím se rovněž vytvoří nové ekonomické příležitosti ve venkovských oblastech díky udržitelnějšímu využívání půdy.

V neposlední řadě budou muset členské státy zohlednit potřebu zajistit spravedlivý a sociálně spravedlivý přechod napříč oblastmi zelené politiky. To zejména znamená, že vnitrostátní plány na podporu oživení a odolnosti by měly být vypracovány v plném souladu s navrhovanými územní plány spravedlivé transformace v rámci mechanismu pro spravedlivou transformaci.

Digitální transformace a produktivita

Členské státy by měly zajistit vysokou úroveň ambicí v oblasti digitální transformace jako součást jejich plánů na podporu oživení a odolnosti. Facilita na podporu oživení a odolnosti představuje jedinečnou příležitost k podpoře digitální transformace všech ekonomických a sociálních odvětví, včetně veřejných služeb. Aby bylo zajištěno účinné provádění, navrhuje Komise, aby každý plán na podporu oživení a odolnosti zahrnoval alespoň 20 % výdajů souvisejících s digitálními technologiemi.

Členské státy by se měly zaměřit na reformy a investice, které zlepšují konektivitu. Patří sem například podpora a usnadnění rozsáhlého zavádění sítí s velmi vysokou kapacitou, včetně 5G a gigabitového připojení mezi městskými a venkovskými domácnostmi a rozsáhlých dopravních koridorů, v souladu s cíli EU pro rok 2025 v oblasti 5G a gigabitového připojení. Tyto investice jsou důležité pro překlenutí digitální propasti a zároveň zabraňují vytěšňování soukromých investic v případech, kdy nedochází k selhání trhu. Jak je uvedeno v Next Generation EU, rychlé zavádění sítí s velmi vysokou kapacitou, včetně sítí 5G a vláken, bude mít pozitivní vedlejší účinky na celou společnost. Patří mezi ně zajištění vhodné šířky pásma a pokrytí pro odvětví, která mají zásadní význam pro oživení a odolnost, jako je zemědělství, doprava, zdravotnictví a vzdělávání. Pomůže rovněž posílit otevřenou strategickou autonomii Evropy a zároveň využít výhod otevřeného hospodářství tím, že poskytne podporu při zavádění infrastruktury, která bude potřebná pro budoucí použití a postupy.

Rozvoj digitálních dovedností na všech úrovních je podmínkou pro zajištění toho, aby se všichni Evropané mohli zapojit do společnosti a využívat výhod digitální transformace. To bude vyžadovat reformy v oblasti základního a vyššího vzdělávání, dovedností a celoživotního učení s cílem podpořit měnící se trh práce a rozvíjet a zavádět klíčové digitální technologie a utvářet digitální budoucnost Evropy. Aby se zabránilo digitální propasti, měla by se podpořit rovnost v přístupu k digitální infrastruktuře, vybavení a dovednostem. Transformace veřejné správy, včetně digitalizace systémů soudnictví, využívající nové generace digitálních nástrojů zlepší administrativní postupy a usnadní online komunikaci s občany a podniky. Digitalizace podniků by měla být urychlena prostřednictvím udržitelného zavádění digitálních řešení a digitální transformace odolné vůči kybernetickým útokům ve všech odvětvích. Rozvoj digitálních řešení bude klíčovým faktorem pro zelenou transformaci.

Plány na podporu oživení a odolnosti by se měly rovněž zaměřit na budování a zavádění nejmodernějších digitálních kapacit. Reformy a investice, které umožňují umělou inteligenci, vysoce výkonnou výpočetní techniku, kybernetickou bezpečnost, kvantové technologie a infrastruktury, bezpečné propojení, mikroelektroniku a elektronické součásti, cloudovou infrastrukturu a služby, kosmické služby nebo blockchain, představují jedinečnou příležitost ke zvýšení produktivity v dlouhodobém horizontu a umožňují Evropě vedoucí postavení v těchto globálně konkurenceschopných odvětvích. V zájmu posílení otevřené strategické autonomie EU může facilita na podporu oživení a odolnosti členským státům pomoci při provádění investic a reforem v těchto klíčových odvětvích jejich ekonomik.

Spravedlnost

Proces obnovy a transformace musí být spravedlivý pro všechny Evropany, aby se zabránilo narůstajícím nerovnostem, zajistila podpora všech částí společnosti a musí přispívat k sociální, hospodářské a územní soudržnosti. Facilita na podporu oživení a odolnosti pomůže členským státům řešit jejich strukturální problémy, na něž se upozorňuje již mnoho let v rámci evropského semestru a které byly zesíleny krizí COVID-19. Zatímco režimy zkrácené pracovní doby pomohly zmírnit dopad krize na zaměstnanost, podmínky na trhu práce se zhoršují a očekává se, že nezaměstnanost se v několika odvětvích a částech Evropy prudce zvýší. Situace mladých lidí vyžaduje zvláštní pozornost. Je třeba vyvinout veškeré úsilí, aby nezaměstnanost a sociální vyloučení nezapustily kořeny a aby se usnadnilo přizpůsobení trhu práce, které vyžaduje ekologická a digitální transformace. Rovněž bude důležité podporovat konvergenci a zvyšovat odolnost regionů, zejména s cílem snížit územní rozdíly.

S ohledem na evropský pilíř sociálních práv by členské státy měly přijmout opatření k zajištění rovných příležitostí, inkluzivního vzdělávání, spravedlivých pracovních podmínek a odpovídající sociální ochrany. Spolu s demografickou změnou ekologická a digitální transformace vyžadují přehodnocení dnešních systémů sociální ochrany a trhů práce. Kromě mladých lidí krize neúměrně zasáhla ženy a znevýhodněné skupiny, jako jsou osoby s nízkou kvalifikací, osoby se zdravotním postižením a osoby z menšinového rasového nebo etnického původu. To bude vyžadovat značné úsilí o usnadnění jejich přístupu na trh práce, například řešením segmentace trhu práce v mnoha členských státech, posílením aktivních politik na trhu práce, ale také zvýšením inkluzivnosti vzdělávacích systémů. V tomto ohledu je obzvláště důležitý rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání a odborné přípravě pro znevýhodněné skupiny, aby se vyrovnala skutečnost, že sociálně-ekonomické zázemí je v současnosti nejdůležitějším určujícím faktorem výsledků vzdělávání dětí a mladých lidí.

Různé formy nerovnosti omezují růst a sociální soudržnost. Zajištění rovného přístupu ke vzdělání, kvalitní zdravotní péči, jakož i posílení dlouhodobé péče, bude stále důležitější rovněž vzhledem k tomu, že plný dopad onemocnění COVID-19 na veřejné zdraví bude přetrvávat několik let. Zajištění poskytování vysoce kvalitních služeb zdravotní péče, které jsou fiskálně zdravé, cenově dostupné a přístupné, přispívá k zajištění zdravé a odolné společnosti a k zajištění produktivní pracovní síly. Je rovněž třeba řešit stále vysokou míru zaměstnanosti a rozdíly v odměňování mužů a žen. V tomto ohledu má zásadní význam odpovídající podpora účinných politik zaměřených na sladění pracovního a soukromého života, zajištění přístupu ke kvalitní péči o děti, režimů podpory příjmu, reforem daňových systémů a systémů sociálních dávek podporujících tvorbu kvalitních pracovních míst a omezování faktorů, které odrazují od práce. Reformy systému sociální ochrany, jakož i reformy daňového systému mohou tyto nerovnosti snížit například přesunutím daňového zatížení z práce na daně, které jsou méně narušující.

Makroekonomická stabilita

Členské státy by měly v roce 2021 i nadále poskytovat cílenou a dočasnou fiskální podporu v situaci, kdy je aktivována obecná úniková doložka, a současně zajistit fiskální udržitelnost ve střednědobém horizontu. Měly by postupně přejít od ochranné reakce na mimořádné události k opatřením, která usnadní přerozdělení zdrojů a podpoří obnovu. Pokud to hospodářské podmínky dovolí, fiskální politiky by se měly zaměřit na obnovení

obezřetných střednědobých fiskálních pozic, zajištění udržitelnosti dluhu a zároveň na zvýšení investic. Pro připravenost na budoucí krize bude důležité doplnění fiskálních rezerv v průběhu času. Aktivace obecné únikové doložky nepozastavuje postupy v rámci Paktu o stabilitě a růstu.

Zlepšení kvality veřejných financí bude důležité pro navýšení růstového potenciálu a podporu hospodářské transformace. Vzhledem k těmto bezprecedentním fiskálním balíčkům přijatým v členských státech a z toho plynoucí zvýšené úloze veřejného sektoru v hospodářství je velmi důležité, aby veřejná správa fungovala účinně a efektivně. Členské státy, které zajistí řádné finanční hospodaření s veřejnými financemi, se z krize vzpamatují rychleji. Veřejné výdaje budou muset podporovat ekologickou a digitální transformaci, mimo jiné prostřednictvím zelených a digitálních veřejných zakázek a ekologického sestavování rozpočtu. Důležitými environmentálními a fiskálními nástroji pro provádění ekologické transformace bude stanovování cen uhlíku a ekologické zdanění. Navýšení soukromého financování bude hrát klíčovou úlohu mobilizace účinku veřejných prostředků mobilizovaných k oživení, například dalším prohlubováním unie kapitálových trhů, místních kapitálových trhů a udržitelných financí.

K zajištění řádného vývoje v oblasti soukromého dluhu jsou potřebná přiměřená opatření Krize COVID-19 má dopad na zaměstnanost a ziskovost podnikového sektoru. Soukromý dluh roste a vyhlídky na včasné splacení nesplacených dluhů se zhoršují. V této souvislosti bude důležité zajistit správné podmínky pro zajištění rychlých a účinných nápravných opatření, a to i pokud jde o insolvenční rámce, a zároveň zajistit, aby úvěry podnikům a domácnostem pokračovaly v souladu s osvědčenými postupy dohodnutými mezi finančním sektorem, spotřebiteli a podniky.

IV. Podpora reforem a investic na podporu stabilního oživení: Evropské stěžejní iniciativy

Zatímco plány budou odrážet specifickou situaci každého členského státu, existují některé společné výzvy, které vyžadují koordinované investice a reformy. Facilita na podporu oživení a odolnosti je příležitostí k vytvoření evropských stěžejních iniciativ s hmatatelnými přínosy pro hospodářství a občany v celé EU. Tyto stěžejní iniciativy by se měly zabývat otázkami, které jsou společné všem členským státům, vyžadují značné investice, vytvářejí pracovní místa a růst a jsou potřebné pro souběžnou transformaci. Komise důrazně vybízí členské státy, aby do svých plánů na podporu odolnosti a oživení zahrnuly investice a reformy v níže uvedených oblastech. Realizace těchto stěžejních iniciativ zajistí úspěch oživení Evropy. Díky nim se Evropa stane digitálním a ekologičtější kontinentem a zvýší se soudržnost mezi členskými státy.

1. **Nabírání na síle** — čisté technologie, jež obstojí i v budoucnosti, by měly být upřednostněny a měl by být urychlen vývoj a využívání obnovitelných zdrojů energie, jakož i jejich integrace prostřednictvím modernizovaných sítí a lepšího propojení. Tato stěžejní iniciativa položí základy pro rozhodující trhy s vodíkem v Evropě a související infrastrukturu. Jejím cílem je podpořit vybudování a odvětvovou integraci téměř 40 % z 500 GW vyrobených z energie z obnovitelných zdrojů potřebných do

roku 2030, podpořit vybudování kapacity elektrolyzérů o výkonu 6 GW a výrobu a přepravu 1 milionu tun vodíku z obnovitelných zdrojů v celé EU do roku 2025.

2. **Renovace** — zlepšení energetické účinnosti a účinnosti zdrojů veřejných a soukromých budov významně přispěje k dosažení cílů EU v oblasti klimatu, vytvoří velký počet místních pracovních míst ve všech členských státech a podpoří digitální rozvoj prostřednictvím inteligentního bydlení a měření. Do roku 2025 přispěje ke zdvojnásobení míry renovací a k podpoře rozsáhlých renovací.
3. **Dobíjení a doplňování paliva** — podpora čistých technologií, jež ob stojí i v budoucnu s cílem urychlit využívání udržitelné, dostupné a inteligentní dopravy, dobíjecích stanic a plnicích stanic a rozšíření veřejné dopravy učiní evropská města a regiony čistší, urychlí transformaci průmyslu a přispěje k dosažení pařížských cílů v oblasti klimatu. Cílem této stěžejní iniciativy bude do roku 2025 vybudovat jeden ze tří milionů dobíjecích stanic potřebných v roce 2030 a polovinu z 1 000 potřebných vodíkových stanic.
4. **Připojení** — občané a podniky v Evropě by měli mít přístup k rychlým širokopásmovým službám. V současné době má pouze 44 % domácností přístup k sítím s velmi vysokou kapacitou, které jsou schopny poskytovat alespoň gigabitové připojení, přičemž ve venkovských oblastech je pokrytí výrazně nižší. Rychlé zavádění rychlých širokopásmových služeb do všech regionů a domácností, včetně optických sítí a sítí 5G, jakož i rozvoj kvantové kryptografické komunikace bude mít zásadní význam pro zajištění co nejširšího územního pokrytí v oblastech, které nejsou pokryty trhem, a zároveň pro zachování otevřené strategické autonomie EU. Zatímco se očekává, že městské oblasti a hlavní pozemní dopravní trasy budou rychleji pokryty ze soukromých zdrojů, facilita na podporu oživení a odolnosti by měla zajistit, aby do roku 2025 bylo pro všechny oblasti zajištěno co nejširší nepřerušované pokrytí sítí 5G.
5. **Modernizovat** — EU-ID a klíčové digitální veřejné služby by měly být modernizovány a přístupné všem. Bezpečný a celoevropský elektronický systém pro elektronickou identifikaci a autentizaci ve vztahu k vládám a soukromým subjektům a přístup k jejich službám poskytnou občanům kontrolu nad jejich online identitou a údaji a umožní přístup k digitálním službám on-line. Digitalizace veřejné správy a služeb zvýší účinnost obojího. Patří sem i soudnictví a systém zdravotní péče. Do roku 2025 by členské státy měly zajistit poskytování evropské digitální identity (e-ID) a orgány veřejné správy by měly poskytovat interoperabilní, personalizované a uživatelsky vstřícné digitální veřejné služby.
6. **Rozšíření** — digitální transformace EU závisí na zvýšení kapacit evropského průmyslového cloudu dat a na schopnosti rozvíjet nejvýkonnější, nejmodernější a nejudržitelnější procesory. Do roku 2025 bude cílem stěžejní iniciativy zdvojnásobit výrobu polovodičů v Evropě a desetkrát zvýšit výrobu energeticky účinnějších procesorů. To například umožní rychlé zavádění propojených automobilů a

zdvojnásobení podílu společností v EU, které využívají pokročilé cloudové služby a data velkého objemu (ze současných 16 %).

7. **Změna kvalifikace a prohlubování dovedností** — nebývalé investice do změny kvalifikace a prohlubování dovedností mají zásadní význam pro podporu ekologické a digitální transformace, zvýšení inovačního a růstového potenciálu, posílení hospodářské a sociální odolnosti a zajištění kvalitní zaměstnanosti a sociálního začlenění. Investice a reformy by se měly zaměřit na digitální dovednosti a vzdělávání a odbornou přípravu pro všechny věkové skupiny. V roce 2019 stále ještě 42 % Evropanů nemělo alespoň základní digitální dovednosti. Do roku 2025 by se měl podíl Evropanů ve věku 16–74 let se základními digitálními dovednostmi zvýšit na 70 %. Vzdělávací systémy je třeba dále přizpůsobit výzvám 21. století. Členské státy by měly zajistit výrazné zlepšení digitálních kompetencí žáků, aby se snížil podíl 13–14letých studentů, kteří v počítačové a informační gramotnosti zaostávají, na méně než 15 %. Členské státy by měly věnovat zvláštní pozornost znevýhodněným skupinám, ženám a zejména mladým lidem vstupujícím na trh práce, a to vytvářením kvalitních pracovních příležitostí a podporou odpovídající nabídky učňovské přípravy a posilováním odborného vzdělávání a přípravy. Do roku 2025 by alespoň čtyři z pěti absolventů odborného vzdělávání a přípravy měli být zaměstnáni a tři z pěti by měli využít profesní přípravu na pracovišti.

Zásadní pro rychlé zavedení podpory na obnovu je vytvoření vhodných podmínek pro rychlé provedení investičních projektů. Klíčovou prioritou rychlé realizace investic je identifikovat překážky a jejich základní příčiny v členských státech i na úrovni EU. Překážky, které mohou představovat riziko pro investiční projekty, mají mnoho podob. Může se jednat od administrativní zátěže při zahájení podnikání, nedostatek kvalifikovaných pracovníků, vysoké nebo složité zdanění, daňové úniky, restriktivní odvětvové právní předpisy nebo zdoluhavá soudní řízení. Úspěšné provádění facility na podporu oživení a odolnosti závisí na účinném řešení investičních překážek a na zlepšení podnikatelského prostředí. To opět poukazuje na to, že je důležité podporovat investiční politiky doplňkovými strukturálními reformami.

Členské státy by se měly zaměřit na investice ve prospěch jednotného trhu. Přeshraniční projekty a projekty zahrnující více zemí mají zásadní význam pro podporu určitých typů investic, například energetických propojovacích vedení nebo dopravních sítí, nebo digitálních a zelených projektů zaměřených na budoucnost, které budou pro jednotný trh představovat hmatatelný přínos. Komise bude hrát aktivní úlohu při zajišťování toho, aby projekty zahrnující více zemí byly otevřeny všem členským státům, které o to projeví zájem, s cílem maximalizovat jejich potenciál pro začlenění hodnotových řetězců, posílit odolnost průmyslových ekosystémů a prohloubit jednotný trh, a to v souladu s cíli hospodářské, sociální a územní soudržnosti, které nástroj sleduje. Pro projekty, jichž se účastní několik zemí, a pro přeshraniční projekty, které zahrnují zejména programy EU, by byla přínosná účinná koordinace, kterou je Komise připravena poskytnout. Mnohé z těchto projektů rovněž posílí strategickou autonomii evropského hospodářství.

Členské státy musí zvýšit absorpční kapacity fondů EU na vnitrostátní úrovni. Za tímto účelem by se měly zaměřit na doporučení pro jednotlivé země, která jsou důležitá pro

usnadnění provádění reforem a souvisejících investic. Dodržování zásad právního státu a řádné správy věcí veřejných, efektivní instituce, nezávislé a účinné systémy soudnictví, kvalitní orgány veřejné správy, spolehlivé rámce pro boj proti korupci, praní peněz a boj proti podvodům, účinné zadávání veřejných zakázek, účinné insolvenční rámce a účinné daňové systémy jsou důležitými faktory pro podnikatelské prostředí členského státu. Všechny tyto aspekty mohou mít dopad na investiční rozhodnutí a na rychlost všech aktérů zahájit investiční projekty. Urychlena by rovněž měla být práce na právních a procedurálních aspektech na úrovni EU, aby se doplnilo úsilí členských států, zejména v oblasti ochrany finančních zájmů Unie. Komise poskytne další pokyny ke klíčovým opatřením, která lze přijmout s cílem zajistit rychlé provedení investic a pomoci členským státům při provádění plánů na podporu oživení a odolnosti prostřednictvím nástroje pro technickou podporu.

Finanční prostředky, které členské státy obdrží v rámci facility na podporu oživení a odolnosti, budou doplňovat finanční prostředky, které obvykle dostávají v rámci politiky soudržnosti EU nebo z jiných zdrojů EU. V zájmu zajištění soudržnosti a součinnosti budou členské státy moci kombinovat financování z různých nástrojů, pokud nedojde k dvojímu financování a pokud členské státy ve svých plánech na podporu oživení a odolnosti předem stanoví jednotlivé finanční příspěvky. Bude důležité, aby členské státy zavedly spolehlivé koordinační mechanismy, a to jak pro fázi plánování, tak pro fázi provádění, a aby zaručily široký dialog se zúčastněnými stranami a regionálními, hospodářskými a sociálními partnery. Facilitu na podporu oživení a odolnosti lze rovněž využít k podpoře soukromých investic, například společně s programem InvestEU nebo s misemi a partnerstvími programu Horizont Evropa. Facilita na podporu oživení a odolnosti bude přínosná zejména pro projekty provozované na vnitrostátní úrovni a ve velkého rozsahu. Vzhledem k časovému horizontu roku 2023 pro přijetí závazků poskytnout finanční prostředky v rámci facility na podporu oživení a odolnosti se členské státy mohou zaměřit na projekty, které se nacházejí v poměrně pokročilé fázi přípravy.

V. Propojení všech částí evropského semestru s cílem zaměřit se na reformy a investice

Evropský semestr a nová facilitu na podporu oživení a odolnosti jsou neoddělitelně spjaty. Posouzení plánů na podporu oživení a odolnosti bude prověřeno na základě doporučení pro jednotlivé země. Vzhledem k tomu, že lhůty v rámci evropského semestru a facility na podporu oživení a odolnosti se budou překrývat, je nezbytné evropský semestr dočasně přizpůsobit spuštění facility na podporu oživení a odolnosti.

Plány na podporu oživení a odolnosti se stanou hlavním referenčním dokumentem pro budoucí politické iniciativy členských států. Vzhledem k doplňkovosti se semestrem a v zájmu zefektivnění obsahu a počtu požadovaných dokumentů se členské státy vyzývají, aby národní program reforem a svůj plán na podporu oživení a odolnosti předložily v jediném integrovaném dokumentu. Tento dokument poskytne přehled reforem a investic, které členský stát uskuteční v následujících letech v souladu s cíli facility na podporu oživení a odolnosti. Pokud jde o členské státy, které předloží svůj plán na podporu oživení a odolnosti v roce 2021, doplní Komise návrhy prováděcích aktů Rady o analytické dokumenty posuzující podstatu plánů na podporu oživení a odolnosti. Tyto dokumenty nahradí v roce 2021 zprávy o jednotlivých zemích v rámci evropského semestru. Balíček návrhů prováděcích aktů a nově

zaměřených hodnocení jednotlivých zemí bude zveřejněn postupně v závislosti na příslušném plnění plánů na podporu oživení a odolnosti a na finalizaci posouzení Komise.

Vzhledem ke komplexní politické povaze plánů na podporu oživení a odolnosti, která je zaměřena na budoucnost, nebude nutné, aby Komise v roce 2021 předkládala doporučení pro jednotlivé členské státy, které takový plán předloží. Komise nicméně navrhne doporučení týkající se rozpočtové situace členských států v roce 2021, jak předpokládá Pakt o stabilitě a růstu. Provádění reformy bude i nadále monitorováno na základě doporučení pro jednotlivé země z předchozích let.

Výrazný hospodářský útlum způsobený krizí COVID-19 povede k rizikům nové makroekonomické nerovnováhy, zejména v důsledku rostoucí zadluženosti podniků a domácností, která se zase může promítnout do finančního sektoru. Dohled v rámci postupů při makroekonomické nerovnováze se proto v nadcházejícím cyklu bude muset zaměřit na tato rychle se objevující rizika. To bude ústředním tématem zprávy mechanismu varování z listopadu 2020. Spolu s posouzením programů stability a konvergenčních programů, které mají členské státy předložit do konce dubna 2021, zahrne Komise rovněž hloubkové přezkumy posuzující aktuální stav nerovnováhy u vybraných členských států.

V současné době je zaveden dohled po ukončení programu, jehož cílem je – ve snaze určit možná rizika jejich schopnosti splácet – posoudit hospodářskou, fiskální a finanční situaci na Kypru, v Irsku, ve Španělsku a v Portugalsku. To zahrnuje podávání zpráv každých šest měsíců⁷. V případě Řecka funguje posílený dohled od ukončení makroekonomického ozdravného programu v srpnu 2018. Vzhledem k zavedení facility na podporu oživení a odolnosti bude důležité zajistit soudržnost mezi nástroji, minimalizovat zátěž spojenou s podáváním zpráv a zamezit zbytečné duplicitě a zároveň zajistit soulad s různými právními a institucionálními požadavky. Komise co nejvíce sladí podávání zpráv v rámci dohledu po ukončení programu i posíleného dohledu s efektivnějším harmonogramem evropského semestru. Od podzimu 2020 zveřejní Komise pololetní zprávy o dohledu po ukončení programu a dvě čtvrtletní zprávy o Řecku v rámci širších balíčků hospodářského a fiskálního dohledu v listopadu a květnu.

VI. Závěr

Zásadní pro přípravu plánů na podporu oživení a odolnosti bude, aby se členské státy co nejdříve zapojily do širokého politického dialogu zahrnujícího sociální partnery a všechny ostatní příslušné zúčastněné strany. Klíčovým předpokladem úspěšného provádění nástroje a zajištění trvalého úspěchu na vnitrostátní úrovni a důvěryhodnosti na evropské úrovni bude odpovědnost členských států. Komise je připravena v úzké spolupráci s odpovědnými vnitrostátními orgány a příslušnými zúčastněnými stranami pomáhat při konzultacích a informačních činnostech na všech úrovních, jakož i případnou technickou podporou. Komise vyzývá členské státy, aby úzce spolupracovaly s jejími útvary s cílem projednat návrhy plánů v rané fázi. Aby byl zajištěn soulad mezi plány členských států, obdrží členské státy od útvarů Komise dodatečné pokyny ohledně toho, jak nejlépe předložit své plány na podporu oživení a odolnosti. V rámci pravidelného hospodářského dialogu si Komise bude souběžně vyměňovat názory o stavu oživení s Evropským parlamentem.

⁷ Nařízení (EU) č. 472/2013

Uvedení facility na podporu oživení a odolnosti do praxe je společným úsilím, které sestává z mnoha souběžných kroků. Komise vyzývá Evropský parlament a Radu, aby se co nejdříve dohodly na legislativním aktu, aby nástroj mohl začít fungovat od 1. ledna 2021.